ନାରୀମୁକ୍ତି ଓ ଧାର୍ମିକ ରୁଢ଼ିବାଦ

ଗାର୍ଗୀ ଶତପଥୀ

ଇତିମଧ୍ୟରେ ଭାରତର ନ୍ୟାୟପାଳିକା ମହିଳା କେନ୍ଦ୍ରୀକ ଦୁଇଟି ମାମଲାରେ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ହେଲା ତ୍ରିବାର ତଲାକ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଅନ୍ୟଟି ହେଲା ବଳାତ୍କାରୀ ବାବା ରାମରହିମକୁ ୨୦ବର୍ଷର ଜେଲଦଣ୍ଡ । ଉଭୟ ମାମଲାରେ ରୁଢ଼ିବାଦ ବିଚାର ଆଧାରିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଦଳଙ୍କ ଭୂମିକାର ଘୃଣ୍ୟତାକୁ ଯେତିକି ସମାଲୋଚନା କରାଯାଇପାରେ, ସେତିକି କମ ହେବ । ଏ ନେଇ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ଭୂମିକା ବିଶେଷ ଆଲୋଚନାଯୋଗ୍ୟ । ତ୍ରିବାର ତଲାକର ରାୟକୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଯେଉଁଭଳି ହର୍ଷ ଉଲ୍ଲାସରେ ଗ୍ରହଣ କଲେ, ଏହାକୁ ବିତର୍କ ଆଣିବାରେ ଯେଉଁ ଭୂମିକା ନେଲେ; ଡେରା ସଚ୍ଚାସୌଦା ରାମରହିମଙ୍କ ଦୁଷ୍କର୍ମ ମାମଲାକୁ ନେଇ ସେତିକି ନୀରବତା ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ହିଂସା ହେବାକୁ ଦେଲାପରେ କହିଲେ ହିଂସାକୁ ବରଦାସ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଯେମିତି ଗୋରକ୍ଷକ ନାଁରେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ କରୁଥିବା ସଂଗଠନମାନଙ୍କୁ ଆଇନଗତ ରୂପେ ବାସନ୍ଦ କରିବା ବଦଳରେ କେବଳ ମଝିମଝିରେ ଗୋରକ୍ଷା ନାଁରେ ହିଂସାକୁ ନିନ୍ଦା କରିବାରେ ସେ ନିଜକୁ ସୀମିତ ରଖୁଥିଲେ । କୋର୍ଟ ରାୟ ଘୋଷଣା ପୂର୍ବରୁ ରାମ ରହିମଙ୍କ ସମର୍ଥକ ଯେଉଁଭଳି ହିଂସ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ ତାକୁ ଦେଖିଲେ ବାବା ବିରୋଧରେ ମାମଲା ଦାୟର କରିଥିବା ଉଭୟ ମହିଳାଙ୍କ ସାହସିକତାକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଶହେ ଥର ସଲାମ କରାଯାଇ ପାରେ । ବିଜେପି ସାଂସଦ ସାକ୍ଷୀ ମହାରାଜ ରାମ ରହିମ ଦୁଷ୍କର୍ମ ମାମଲାରେ କୋର୍ଟର ରାୟ ନେଇ ପରୋକ୍ଷରେ କୋର୍ଟକୁ ଧମକ ଦେଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟଦିଗରେ ତ୍ରିବାର ତଲାକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଶଂସା ପାଇଥିବା ଆବେଦନକାରୀ ମହିଳାମାନେ ଧାର୍ମିକ ଗୋଷ୍ଠୀର ରୋଷର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି । ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଦୁଇ ମାମଲା କେବଳ ସାଧାରଣ ମାମଲା ନୁହେଁ; ଭାରତର ମୁସଲମାନ ଏବଂ ଦଳିତ ମହିଳାଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ରୁଢ଼ିବାଦୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମହିଳାଙ୍କ ସ୍ଥିତିକୁ ଦର୍ଶାଉଛି ।

ସବୁଜ ବିପ୍ଳବର ସ୍ୱାଭାବିକ ପରିଣତି : ଚକଡ଼ା ପୋକ

ସୁଦାମ ସାହୁ

ଚକଡ଼ା ପୋକର ଜନ୍ମବୃତ କର୍ମ :- ଚଳିତବର୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଶେଷ ସପ୍ତାହରୁ ସମସ୍ତ ଖବର କାଗଜ ଓ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ମିଡ଼ିଆରେ ଏହି ଚକଡ଼ା ପୋକ ବାବଦରେ ଆଜିଯାଏ ଚର୍ଚ୍ଚା ହୋଇଆସିଛି । ଏହା ଉପରେ ଅନେକ ବ୍ୟଙ୍ଗ, କ୍ୟାସେଟ, ପଥପ୍ରାନ୍ତ ନାଟକ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ରାଜନୀତି ପୁରା ସରଗରମ ଅଛି । ଏପରି ହେବାର କାରଣ ଏ ଚକଡ଼ା ପୋକ ପାଇଁ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଅନେକ ଋଷୀ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ହରାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଋଷୀ ଓ ଋଷ ସହିତ ଏ ପୋକ ମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥିତି ବାବଦରେ ଯଦି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ତେବେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବା ଯେ, ଏ ମଣିଷ ସଭ୍ୟତାର ଜନ୍ମ ହେବାର ବହୁ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଏ ପୋକମାନଙ୍କର ଉତ୍ପ । ଆଉ ଏହି ପୋକମାନେ ପ୍ରକୃତି ତିଆରି କରିଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଖାଦକ, ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁ, ଭୋକ-ଶୋଷ ଏ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷାକରି ଆସୁଥିଲେ, ତଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆୟାଧିନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ସନ୍ ୧୯୭୧-୭୨ ମସିହାରେ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟର ଭାଟିଣ୍ଡା ଜିଲ୍ଲାର ହରିକିଶନପୁର ଗାଁ, ମନସା ଜିଲ୍ଲାର ମନସିଂୱାଲା ଗାଁ, ପାଟିୟାଲା ଜିଲ୍ଲାର ମୁଲନା ପୁରା ସନ୍ଦାର୍ସି ଏପରି ୮/୧୦ ଗୋଟି ଗାଁରେ ଧାନ ଓ ଗହମ ଉଭୟ କ୍ଷେତରେ ଏ ଚକଡ଼ା ପୋକର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ଏବଂ ନାହିଁ ନଥିବା କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ

ଋଷୀମାନେ । ସେ ସମୟରେ କୃଷି ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନେ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ବିହନ ଓ ରାସାୟନିକ ସାରର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟିହେଲା । ଏବଂ ଏଥିପ୍ରତି ଏବରୁ ଯଦି ସରକାର ଋଷୀ ଓ କୃଷି କର୍ମଋରୀମାନେ ମିଶି ବିକଳ୍ପପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ ନ କରିବେ, ତେବେ ଆଗକୁ ଅଣାୟ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ୧୯୯୦-୯୨ ମସିହାରେ ଅବିଭକ୍ତ ପୁର ଜିଲ୍ଲାର ମାନେଶ୍ୱର ବ୍ଲକର କେତୋଟି ଗାଁରେ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଧାନରେ ଏ ଚକଡ଼ା ପୋକ ଅଣାୟ ହୋଇଥିଲା । ଏବଂ ସେ ସମୟରେ ମଧ କୃଷି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସେହି ସମାନ କିସମର ମତ ରଖିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ଯେଉଁ ଋଷୀଭାଇମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଧାନ ଋଷ କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କ ଜମିରେ ଚକଡ଼ା ପୋକ ତଥା ଅନ୍ୟ ପୋକର ସାମାନ୍ୟତମ ପ୍ରଭାବ ନଥିଲା ।

ଗୁଜୁରାଟ ଭୋଟ ଭେଳିକି !

ବାଇଶି ବର୍ଷର ଶାସନ ପରେ ଏବେ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ଗୁଜୁରାଟରେ ମତଦାତାଙ୍କର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଏହା କିଛି ମାମୁଲି ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନ ନୁହେଁ । ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ଓ ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟିର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଅମିତ ଶାହଙ୍କ ନିଜ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ଗୁଜୁରାଟ । ତେଣୁ ଏହି ରାଜ୍ୟର ମତଦାତାଙ୍କ ଜନାଦେଶ କିଭଳି ହେବ, ତାହା ଉପରେ କେବଳ ଭାରତ କାହିଁକି, ସାରା ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ନିବଦ୍ଧ ରହିଛି । ଏତେ ଦିନ ଧରି ଶାସନ ଦଣ୍ଡ ଧରିଥିବା ଓ ପରବ□ୀ ସମୟରେ ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବନିଥିବା ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ମଧ ଏହି ବିଧାନସଭା ଭୋଟ୍‌କୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଧରିନେଇଥିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସେଥିପାଇଁ ମୋଦୀ-ଶାହ ଯୋଡ଼ି ଦିନ ରାତିକୁ ଏକାକାର କରିଦେଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିହେଉଛି । ଏତେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିରୋଧୀ ଆସନରେ ବସିଥିବା ଏବଂ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ବେଶ୍ ଦୁର୍ବଳ ମନେହେଉଥିବା ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ବହୁଦିନ ପରେ ଗୁଜୁରାଟରେ ଦୁର୍ଗବିଜୟ ମୁଦ୍ରାରେ ଅଛି । ଏଥିପାଇଁ ରହିଛି ଏକାଧିକ କାରଣ । ସହଜରେ ଦୀର୍ଘ ୨୨ବର୍ଷର ଶାସନରେ ଶାସକ ଫଳରେ କଳଙ୍କ ଏମିତିରେ ଲାଗିଯାଇଛି । ତାହା ବାଦ୍ ଗୁଜୁରାଟବାସୀଙ୍କର ଭାରତୀୟ ଜନତା ପାର୍ଟି ଉପରୁ ଆସ୍ଥା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରାୟତଃ ତୁଟିବାକୁ ବସିଲାଣି । ଏହି ସ୍ଥିତିରୁ କଂଗ୍ରେସ କେତେଦୂର ଫାଇଦା ନେଇପାରିବ, ତାହା କୋଟିଏ ଡଲାରର ପ୍ରଶ୍ନ । ଶୀଘ୍ର ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ରାହୁଲ ଗାନ୍ଧୀ ଗୁଜୁରାଟରେ ମୋଦୀଙ୍କ ପରୋକ୍ଷ ଶାସନକୁ ଧକ୍କା ମାରି ଧରାଶୟୀ କିଭଳି କରିହେବ, ସେଥିସକାଶେ ସବୁ କଳ ବଳ କୌଶଳ ଖଟାଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମ ରବିରାୟ ସ୍ମାରକୀ ବକ୍ତୃତା

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଓ ଆହ୍ୱାନ

ମାର୍ଚ୍ଚ ୬, ୨୦୧୭ଦିନ ଖବରକାଗଜରୁ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀ ରବି ରାୟଙ୍କ ଦୁଃଖଦ ନିଧନ କଥା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି, ନିଜର ଭୁଲ୍ ପାଇଁ ନିଜକୁ କ୍ଷମା କରିପାରିଲିନି । ତିନିବର୍ଷ କଟକରେ ରହିଲି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିପାରିଲିନି । ତାଙ୍କରି ସ୍ମୃତିରେ ପ୍ରଥମ ବକ୍ତୃତା ଦେବାପାଇଁ ସୁଯୋଗଟି ଯେତେବେଳେ ମତେ ଦିଆଗଲା ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୁଁ କିଛି ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଇଲି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କେବେ ଭେଟି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ମୋ ମନ ଓ ହୃଦୟ ଯେମିତି କହୁଛି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଜାଣିଛି; ବୋଧହୁଏ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଦର କରୁଛି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଓ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କାମ କରୁଛି ।

ବାସ୍ତବରେ ଏଭଳି ଜଣେ ଜନନାୟକ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ବକ୍ତୃତାଟି ଦେଉଥିବାରୁ ମୋତେ ଖୁସି ଲାଗୁଛି । ଆଜିର ସନ୍ଧ୍ୟାଟି ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିଆରା । ପ୍ରଥମତଃ ଆମେ ଭାରତର ସମାଜବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ଜଣେ ଅନ୍ୟତମ ପୁରୋଧା ତଥା ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ଦର୍ଶନକୁ ଆପଣେଇଥିବା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି । ସେ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ କଲେଜ ଜୀବନରୁ ହିଁ ସମାଜବାଦୀ ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଡଃ ରାମ ମନୋହର ଲୋହିଆଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୫୬ ମସିହାରେ ରବି ରାୟ ଓଡ଼ିଶାର ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ରାମମନୋହର ଲୋହିଆ ଭାରତରେ ସମାଜବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ଜଣେ ପ୍ରମୁଖ ନେତୃତ୍ୱ ଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତକୁ ସମାଜବାଦୀ ଯାତ୍ରାପଥକୁ ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ନେତୃତ୍ୱରେ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ନୂତନ ଉଦ୍ଦୀପନା, ଶୌର୍ଯ୍ୟ ଓ ଉଗ୍ରତାର ସହ ଆଗକୁ ଯାଇଥିଲା । ଲୋହିଆଙ୍କ ବିଚାରରେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଭାରତର ସମାଜବାଦର ଭି ି ହିସାବରେ ନିଆଯାଉ ଯାହା ସହିତ ମଧ୍ୟ ରହିବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ । ଲୋହିଆ ଲୋକକୈନ୍ଦ୍ରିକ ସମାଜବାଦ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିଲେ ଯାହା ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ନିର୍ଯାତନା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଉପରେ ଆସ୍ଥା ରଖୁଥିଲା ।

(ମୂଳ ବକ୍ତୃତାଟି ଆଗାମୀ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ)

ରାଜନୈତିକ ଦଳରେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଗଣତନ୍ତ୍ର

ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି ମିଶ୍ର

ଗତ ଅନେକ ଦଶକ ଧରି ନେହେରୁ-ଗାନ୍ଧୀ ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ଜାତୀୟବାଦୀ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଶରଦ ପାୱାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । କାଶ୍ମୀରରେ ନ୍ୟାସନାଲ୍ କନ୍‌ଫରେନ୍ସର ଅବଦୁଲ୍ଲା ପରିବାର ଓ ପିଡିପିରେ ମୁଫ୍‌ତି ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ପଞ୍ଜାବରେ ଶିରୋମଣି ଅକାଳୀ ଦଳର ବାଦଲ ପରିବାର, ହରିଆଣାରେ ଆର୍‌ଏନ୍‌ଏଲ୍‌ଡିରେ ଚୌତାଲା ପରିବାର, ଉ□ର ପ୍ରଦେଶରେ ସମାଜବାଦୀ ପାର୍ଟିରେ ମୁଲାୟମ ସିଂହ ଯାଦବ ପରିବାର, ବିହାରରେ ଆର୍‌ଜେଡିରେ ଲାଲୁ ପ୍ରସାଦ ଯାଦବ ପରିବାର, ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଶିବସେନାର ଠାକରେ ପରିବାର, ତାମିଲନାଡୁରେ ଡ଼ିଏମକେ ଦଳର କରୁଣାନିଧି ପରିବାର ଏବଂ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡରେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ମୁକ୍ତି ମୋର୍ଚ୍ଚାରେ ଶିବୁ ସୋରେନ୍ ପରିବାରର ଆଧିପତ୍ୟ ବଳବ□ର ରହିଛି ।

ରାଜନୈତିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟକ୍ତିବାଦ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ବହୁଜନ ସମାଜବାଦୀରେ ମାୟାବତୀ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗରେ ତୃଣମୂଳ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସୁଶ୍ରୀ ମମତା ବାନାର୍ଜୀ, ଓଡ଼ିଶାର ବିଜୁ ଜନତା ଦଳର ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଟିଡିପିରେ ଚନ୍ଦ୍ରବାବୁ ନାଇଡୁ ଏବଂ ତେଲେଙ୍ଗାନାରେ ଟିଆର୍‌ଏସ୍ ସି. ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରାଓଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ । ଭାରତୀୟ ଜନତା ଦଳ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଏହା ଯେ ଏହି ଦଳର ସଂଗଠନ ଉପରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱୟଂ ସେବକ ସଂଘର ବିଚାରଧାରାର ପ୍ରଭାବ ଅପରିବ□ିତ ।

ବିଦ୍ରୋହୀ ଦିବାକର

ସତ୍ୟବାଦୀ ବଳିଆରସିଂହ

ବିଦ୍ରୋହୀ ଦିବାକର ଗାଁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ୫ମ, ରଣପୁର ମାଇନର ସ୍କୁଲରୁ ୭ମ ପାଶ କରି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ହାଇସ୍କୁଲରେ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିଥିଲେ । ପରେ ସେ ରଣପୁର ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରି ିଂପ୍ରେସରେ ସହକାରୀ ପରିଚାଳକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ରଣପୁରରୁ ଗାଁକୁ ଫେରିବା ବାଟରେ

ଏକ ସଡ଼କ ବେଠିରେ ବିଦ୍ୟା ସାହୁ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସିପାହୀର ନିର୍ମମ ପ୍ରହାର ଦେଖି ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ବିଗଳିତ ହୋଇଥିଲା । ଫଳରେ ସେ ଚାକିରୀ ଛାଡ଼ି ବିଦ୍ରୋହୀ ଭୂମିକାରେ ଅବ ର୍ତ୍ତ ହେଲେ ଓ ରଣପୁର ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ସଂଗଠକ ସମ୍ପାଦକ ପଦରେ ରହିଲେ । ଗାଁକୁ ଗାଁ ବୁଲି ରାଜ ଶାସନର ଅନ୍ୟାୟ ଅନୀତି ବିରୋଧରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମତାଇଲେ । ଥରକୁ ଥର ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ କରି ପରାମର୍ଶ ନେଲେ । ୧୯୩୮ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୫ରୁ ୩୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡେଲାଙ୍ଗ ବେରବୋଇ ଠାରେ ହୋଇଥିବା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସଭାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ପରେ ସାନପଦର, ସିକୋ ଓ ଟାଙ୍ଗୀ ଠାରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ସଭାରେ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ନେଇ ପ୍ରଜା ଜାଗରଣ କରାଇଲେ । ବିପ୍ଳବୀ କବିତା ଲେଖି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଉ ଜିତ କଲେ । ସେ ଗାଉଥିଲେ "ରଣପୁର ଭାଇ ଜାଗି ଉଠ ଆଜି ଶୋଷଣ କଷଣ ବନ୍ଦୀଶାଳେ, ଭାଙ୍ଗି ଦିଅରେ ବଣ ଜଙ୍ଗଲର ଗଡ଼ଜାତି-ରାଜ ବାହୁବଳେ ।"

ମଦବିରୋଧୀ ଅନ୍ଦୋଳନରେ ମହିଳା

ଦେବରଞ୍ଜନ

ମଦବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସକ୍ରିୟ ଥିବା ମହିଳାମାନେ ଯେଉଁଭଳି ପୁଲିସର ହାତରେ ବାରମ୍ବାର ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହେଉଛନ୍ତି ସେଥିରେ ସେମାନେ ଏକ ପୁଲିସମୁକ୍ତ ସମାଜ ଗଠନ ପାଇଁ ହୁଏତ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଥାନ୍ତେ । ଦୁଃଖର କଥା, ଏହି ବିରାଟ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୂଳ ଦାବୀ ଯେ ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ମଦକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷେଧ କରାଯାଉ, ତାହା ପରୋକ୍ଷରେ ପୁଲିସକୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବ । ସରକାର ଯେବେ କୌଣସି ବିଷୟକୁ ନିଷେଧ କରିଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ପୁଲିସ ହିଁ ତାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥାଏ । ଆଜି ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ସର୍ବଦା ପୁଲିସକୁ ମଦମାଫିଆଙ୍କ ପକ୍ଷ ନେଉଥିବା ଅଭିଯୋଗ କରିଆସୁଛନ୍ତି । ନିଷେଧ ପରେ ଉଭୟ ପୁଲିସ ଓ ଅବକାରୀ ବିଭାଗ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେବେ । ସରକାରଙ୍କ ନିଷେଧାଜ୍ଞାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ବାହାନାରେ ଯେଉଁ 'ଉତ୍ସାହ' ପୁଲିସ ତରଫରୁ ଦେଖାଯିବ, ସେଥିରେ ବଳି ପଡ଼ିବେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆମ ସମାଜର ସେହି ଗରିବ ଓ ଅବହେଳିତ ବର୍ଗର ସଦସ୍ୟ । ପିଟିଆଇ ସୂତ୍ରକୁ ଆଧାର କରି ଇଣ୍ଡିଆଟୁଡ଼େ ଲେଖେ ଯେ ବିହାରରେ ମଦ ନିଷିଦ୍ଧ ହେବା ପରେ ଗଲା ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୩୫,୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ଗିରଫ ହୋଇଛନ୍ତି । ନିଷେଧ ପରେ ନିଜର ଲୋକଙ୍କୁ ମୁକୁଳାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେହି ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀ ଅଧିକ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହେବେ ଓ ଏଥିରେ ଲାଭବାନ ହେବେ ପୁଲିସ ତଥା ଓକିଲ । ଏଥିପାଇଁ ଅଧିକ ଜେଲ ନିର୍ମାଣର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ । ଅଧିକ ଜେଲ୍ କୌଣସି ଏକ ସମାଜ ପାଇଁ ଆଦୌ ଶୁଭ ନୁହେଁ ।

ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ବିସ୍ଥାପିତଙ୍କ ଦୁଃଖ କାହାଣୀ

ବିଜୟ ଦ୍ୱିବେଦୀ

ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରକଳ୍ପ । ଜୀବନ ଓ ଜୀବିକା ପାଇଁ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସର ଏକ ନାମ କେବଳ ନୁହେଁ, ଏହା ଭାରତବର୍ଷର ଅନ୍ୟତମ ବୃହ ମ ଜଳଭଣ୍ଡାର ମଧ୍ୟ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା କଳାହାଣ୍ଡି, ନବରଙ୍ଗପୁର, କୋରାପୁଟ ଓ ରାୟଗଡା ଜିଲ୍ଲାର ମରୁଡ଼ି ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଜମିକୁ ମରୁଡ଼ି କବଳରୁ ଖାଲି ରକ୍ଷା କରାଯାଇନାହିଁ । ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହାର ଜଳସେଚନ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଦୁଇ ଫସଲି ଚାଷ କରାଯାଇ ଅ ଳ ଚାଷୀଙ୍କ ଅଧିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରାଇପାରିଛି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ହେଉଥିବା ଦୈନିକ ୬ଶହ ମେଗାୱାଟ ବିଜୁଳିକୁ ବିକ୍ରୀ କରାଯାଇ ମାସିକ ଏକ କୋଟିରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ତହବିଲକୁ ଯାଇଥାଏ । ସର୍ବ ବୃହ   ଜଳଭଣ୍ଡାର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ମୁରାଣ, କପୁର, ପୋଡଗଡ ଓ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ନଦୀରେ ବିରାଟ ବନ୍ଧ କରାଯାଇ ଏହି ବୃହତ ଜଳଭଣ୍ଡାର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ ବ ମାନ ପାଖାପାଖି ୬୩୨ ମିଟର ଗଭୀର ପାଣି ରହିଛି । ଏହି ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପର ୧୧୦ କି.ମି. ବ୍ୟାସ ମଧ୍ୟରେ ବୃହତ ଜଳଭଣ୍ଡାର । ଏହି ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାର ଥୁ.ରାମପୁର, ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା କାଶୀପୁର, ନବରଙ୍ଗପୁର ତେନ୍ତୁଳିଖୁ ଓ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଦଶମନ୍ତପୁର ବ୍ଲକର ୮୪ଟି ଗ୍ରାମର ୫ହଜାର ୨ଶହ ପରିବାର ନିଜର ଘରଦ୍ୱାର, ଜମିବାଡ଼ି ସବୁକିଛି ପ୍ରକଳ୍ପପାଇଁ ଦେଇ ବିସ୍ଥାପିତ

ହୋଇଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାର ଥୁ.ରାମପୁର ଓ ଜୟପାଟଣା ବ୍ଲକର ୪୩ଟି ଗ୍ରାମର ୩୨୦୧ଟି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ । ବିସ୍ଥାପିତ ପୂର୍ବରୁ ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପିତ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତି ପରିବାରକୁ ଚାକିରୀ, ମାଗଣାରେ ବିଜୁଳି, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଗମନାଗମନ, ଶିକ୍ଷା, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା, ବିଶୁଦ୍ଧ ଜଳ, ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ କପଡ଼ା ଓ ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବାପାଇଁ ଘର ସହିତ ସମସ୍ତ ମୌଳିକ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ପ୍ରତିଶୃତି ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ୧୯୯୧ ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜମି କିଣାବିକାରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନଥିଲା । ୧୯୯୪ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜମି ବିନା ଅନୁମତିରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିଣିପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିଲା । ଫଳରେ ଯେଉଁମାନେ ୧୯୯୧ ପରେ ଜମି କିଣିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉକ୍ତ ଜମିର ପଟ୍ଟା ନଥିଲା । ଅନ୍ୟପଟେ ୧୯୯୧ ବିସ୍ଥାପିତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ବିସ୍ଥାପିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ୩୬ହଜାର ଟଙ୍କା ଦିଆଯାଇଥିବାବେଳେ ୧୯୯୨ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ୪୬ ହଜାର ୨୦୦, ୧୯୯୩ରେ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ୫୭ହଜାର ଏବଂ ୧୯୯୪ରେ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ୭୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସରକାରୀ ନଥିପତ୍ରରୁ ଜଣାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସେତିକି ଟଙ୍କା ଏହି ଲୋକମାନେ ପାଇନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ବିସ୍ଥାପିତ ଟଙ୍କାରୁ ସିଂହଭାଗ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଓ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ହରିଲୁଟ କରିନେଇଛନ୍ତି । ଏହାସହିତ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ହେବାପରେ ଯେଉଁମାନେ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳଭଣ୍ଡାର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିଲେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଘରଦ୍ୱାର ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଚାଲିଯାଇଥିବା ବେଳେ ବିସ୍ଥାପିତ ଲୋକମାନେ ଠିକ୍‌ଭାବେ ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ନ ପାଇବାରୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଉଚ୍ଚ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଏଠି ସେଠି ବସବାସ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ସେହି ସବୁଗ୍ରାମରେ ରହୁଥିବା ୬୦ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆଦିବାସୀ, ହରିଜନ ଓ ପଛୁଆବର୍ଗ ଲୋକମାନେ ଦୈନନ୍ଦିନ ଗୁଜୁରାଣ ମେ ।ଇବା ସାଙ୍ଗକୁ ହାଟ, ବଜାର ସଉଦା ତଥା ଚିକିତ୍ସା ନିମନ୍ତେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଡଙ୍ଗା ଗୁଡ଼ିକରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରୁ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଖାତିଗୁଡା, ଲମଣଗୁଡା(ସାପ୍ତାହିକ ବଜାର), ମହୁଲ ପାଟଣା, ବେଣାଖମାର (ସାପ୍ତାହିକ ବଜାର), ମୁଖିଗୁଡ଼ା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି ।

ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ବିଶ୍ୱନାଥ କର-୧୩

କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ

ସାହିତ୍ୟ ମାନବର ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୃଷ୍ଟି । ନିୟମତନ୍ତ୍ରତା ଭିନ୍ନ ସୃଷ୍ଟିର କୌଣସି ଅର୍ଥ ନାହିଁ, ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ମାନବ ଉନ୍ନତିଶୀଳ । ଏକ ନିୟମ ଚିରଦିନ ତାହାକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିପାରେ ନାହିଁ । ଅନ୍ତଃପ୍ରକୃତିର ବିକାଶ ଓ ଅବସ୍ଥାର ପରିବ ର୍ନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉଚ୍ଚତର ନିୟମର ଆବିର୍ଭାବ ଦେଖା ଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସକଳ ଅବସ୍ଥାରେ ନିୟମର ଅଖଣ୍ଡ ରାଜତ୍ୱ । ନିୟମର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବା ଅବମାନନାରେ ଅଧୋଗତି,ଲାଞ୍ଛନା । ନୂତନ ନିୟମ ପ୍ରବ ର୍ନ କରିବା ସାମାନ୍ୟ କଥା ନୁହେଁ । କଠୋର ସାଧକ ତପସ୍ୱୀ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସାଧିତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସକଳ ଦେଶରେ ସକଳ ଯୁଗରେ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନୂତନ ମାର୍ଗ ଆବିଷ୍କାର ଓ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି । ସାଧାରଣ ମାନବମାନେ ଦୀର୍ଘକାଳ ସେହି ନିୟମମାନ ଅନୁସରଣପୂର୍ବକ ସାଧାରଣ ସୃଷ୍ଟି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ରହିଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ସାହିତ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶ୍ୱନାଥ କର କହନ୍ତି -ସାହିତ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ସୁସ୍ଥ ଅବସ୍ଥାରେ ଏହି ବିଧି ସର୍ବତ୍ର ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ଅବମାନନାରେ ସାହିତ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଅଧୋଗତି । ସ୍ୱାଧୀନତାର ନାମରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାର ତାଣ୍ଡବଲୀଳା । ତାଙ୍କ ମତରେ ଗୋଟାକେତେ ସ୍ଥୁଳକଥା ଜାଣିଦେଇ ସାହିତ୍ୟିକ ହେବାର ଦୁରାକାଂକ୍ଷା ପୋଷଣ କଲେ ସାହିତ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ନିୟମତନ୍ତ୍ରତା ପ୍ରତି କୌଣସି କାଳେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ସାହିତ୍ୟିକ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଉଠିଲେ କୌଣସି କାଳେ ଦେଶରେ ଉଚ୍ଚ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହେବନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହିପରି ଦଶା ହୋଇଛି ବୋଲି ସେ ସୂଚନାଦେଇ ଲେଖିଥିଲେ-ସାହିତ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଅରାଜକତା ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ି ଯାଉଅଛି । ଅସଂଯତ କଳ୍ପନା, ଅସଂଲଗ୍ନ ଚିନ୍ତା, ଅସମ୍ବନ୍ଧ ଭାଷା ଘେନି କଦାପି ଉଚ୍ଚ ସାହିତ୍ୟ ଗଠନ କରାଯାଇନପାରେ । ଚି କୁ ସଂଯତ

କରି ଚିନ୍ତାର ପ୍ରଣାଳୀ, ଭାବର ବିକାଶ, ଭାଷାର ବିନ୍ୟାସରେ ଯେ ଉନ୍ନତ ନିୟମ ରହିଅଛି ତାହା ଆୟ   କରି ନପାରିଲେ ଯଥାର୍ଥ ସାହିତ୍ୟ ହେବାର ଆଶା ବିଡ଼ମ୍ବନା ।

ତଥ୍ୟସୂତ୍ର

୧-ଦାସ ନୀଳକଣ୍ଠ, 'ବିଶ୍ୱନାଥ ବିୟୋଗ', ନବଭାରତ,ତୁଳା,୧୩୪୧,ପୃ-୪୦୭-୪୦୯ ।

୨-ଦାସ ଶ୍ରୀଧର,ପ* ପ୍ରଦୀପ, ୧୯୬୫,ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ,ଇଉନାଇଟେଡ୍ ବୁକ୍ ହାଉସ୍,କଟକ-୨ ।

୩-କର ବିଶ୍ୱନାଥ,ବିବିଧ ପ୍ରବନ୍ଧ,ଚତୁର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ,୧୯୩୦,କଟକ ।

୪-କର,କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର,ବାଗ୍ମୀ ବିଶ୍ୱନାଥ, ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ସମବାୟ ପ୍ରକାଶନ, କଟକ,୧୯୮୩ ।

୫-କୋଣାର୍କ(ବିଶ୍ୱନାଥ କର ବିଶେଷାଙ୍କ), ୧୮୦ତମ ସଂଖ୍ୟା, ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ।

୫-ମିଶ୍ର,ଶ୍ରୀନିବାସ,ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ (୧୮୧୧-୧୯୨୦),କଟକ,ପୃ-୨୧୩-୨୨୯ ।

୬-ସାମଲ ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ,ସମାଲୋଚନାର ସ୍ୱର ଓ ସ୍ୱାକ୍ଷର,୧୯୯୦,କଟକ,ପୃ-୨୧୮-୨୪୪ ।

୭-ନାୟକ ଅର୍ଚ୍ଚନା,ବିଶ୍ୱନାଥ କର ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରବନ୍ଧାବଳୀ, କେନ୍ଦ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ, ଦିଲ୍ଲୀ,୧୯୯୯ ।

୮-ପଟ୍ଟନାୟକ, ପଦ୍ମଚରଣ, 'ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସାହିତ୍ୟିକ ବିଶ୍ୱନାଥ',ଭଞ୍ଜ ପ୍ରଦୀପ,ସଂ-ରାଧାଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ, ଚତୁର୍ଥ ଭାଗ,୨ୟ ସଂଖ୍ୟା, ପୌଷ,ସନ-୧୩୪୨ ସାଲ,ପୃ-୧-୫ ।

୯-ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ,୧୮୯୭ରୁ ୧୯୩୫ ।

୧୦-ସାମନ୍ତରାୟ ନଟବର, ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ ।

୧୧-ସମ୍ବଲପୁର ହିତୈଷିଣୀ, ୧୮୯୨, ୧୮୯୩ ।

୧୨-ଆଶା

୧୩-ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା

(ସମାପ୍ତ)

ଅତୀତରୁ ପୋଷ୍ଟ କାର୍ଡ଼ : ଆତ୍ମଜୀବନୀରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ – ୩୧

ଶତ୍ରୁଘ୍ନଙ୍କ ପାଠପଢ଼ା

(ଗଣକବି ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କର ଆତ୍ମକାହାଣୀରୁ ସଂଗୃହୀତ)

ଶୈଲେନ୍ ରାଉତରାୟ

ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ବାବୁ ଜନମ ହୁଅନ୍ତି ବିରୂପା ନଈ କୂଳର ଗୋଟେ ଗାଁରେ । ଗାଁଟିର ନାମ କୋଠପଦା, ଥାନା ମାହାଙ୍ଗା । ସେ ସମୟରେ ଗାଁଟି କୋଠପଦା ମଠ ଓ ତହିଁରେ ଦିଅଁ ରଘୁନାଥ ଜୀଉ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଥାଏ । ବାପାଙ୍କ ନାଁ ସୁଦର୍ଶନ ପାଣି । ମାତାଙ୍କର ନାମ ଚାନ୍ଦଦେବୀ । ଇଂରାଜୀ ହିସାବରେ ଜନମ ବରଷ ହେଲା ୧୮୮୨ ମସିହା; ଜନ୍ମ ତିଥି ହେଲା କୁମାର ପୂନେଇ ରାତି, ଗୁରୁବାରେ । ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ପାଣିଙ୍କର ଖଡ଼ି ଛୁଆଁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ନିଜ ପିଉସୀ ଘର ଶୁକ୍ଳେଶ୍ୱର ନୂଆଗାଁଠାରେ । ଆଦ୍ୟଗୁରୁ ଥିଲେ କଳ୍ପତରୁ ବେଦୀନାମକ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ । ଖଡ଼ିଛୁଆଁର ଅନେକ ବର୍ଷ ପରେ, ଏଗାର ବର୍ଷ ବୟସରେ, ପାଣିପୁଅଙ୍କର ବ୍ରତଘର ହୁଏ ନିଜ ଗାଁରେ । ପେଟ ପୋଷିବା ପାଇଁ ଗୋରୁ ଚରାଇବା ପରି ଅନେକ ପାଇଟି କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଶତ୍ରୁଘ୍ନଙ୍କୁ । କାନ୍ଧରେ ପଇତା ପଡ଼ିବା ପରେ ପାଣିଏ ଠିକଣା ହୁଅନ୍ତି କୋଠପଦା ମଠର ରଘୁନାଥ ଜୀଉଙ୍କ ଫୁଲ ତୋଳା ଓ ଗୁନ୍ଥା କାମରେ । ନିଯୁକ୍ତି ଦିଅନ୍ତି ସେ ସମୟର ମହନ୍ତ ରଘୁନାଥପୁରୀ ଗୋସ୍ୱାମୀ । ନିହାତି ଦରିଦ୍ର ବାମ୍ଭଣ ପରିବାରର ହୋଇଥିବାରୁ ଅନେକ ସମୟରେ ମଠର ପରସଦା ଖାଇ ଉଦରାଗ୍ନିକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା ।